

De KAM-coördinator

Je moet erin geloven

“Ik speelde nog in de zandbak, toen ik al urenlang geboeid kon staan kijken naar het werk van straatmakers of naar asfaltmachines.” Je zou dus kunnen zeggen dat Roel Korf (45) uitstekend op zijn plaats is beland bij Koninklijke Wegenbouw Stevin. Zo voelt hij het zelf ook, maar toch is zijn loopbaan minder vanzelfsprekend verlopen dan de jonge Zaankanter destijds had kunnen vermoeden. *“Maar het bloed kruipt nu eenmaal waar het niet gaan kan...”*

Tijdens de HAVO bleek nog niet dat Korf in de wegenbouw terecht zou komen. Toen hij nadien aan de HTS in Alkmaar met succes de opleiding Weg- en Waterbouw afrondde, begon het er meer op te lijken. Als militair had de genie zijn voorkeur maar het werd reserve-officier bij de Infanterie. In die periode verbleef hij gedurende vier maanden in Libanon. Bij zijn terugkeer in 1983 verkeerde de wegenbouw behoorlijk in de malaise en zat helemaal niet op mensen te wacht-

ten. Via een kennis – daar heb je het weer...! - kreeg Roel Korf een baan bij een scheepsreparatiewerf, waar hij opklom tot bedrijfsleider maar zich na zes jaar niet meer thuis voelde. *“Ik heb er overigens veel geleerd op bedrijfsorganisatorisch gebied”.*

Eindelijk daagde toch de wegenbouw. KWS zocht voor de regio Noord-Holland een acquisiteur. Het hoe en waarom is hem nooit helemaal duidelijk geworden, maar na een kleine vier jaar leidde het vertrek van de veiligheidskundige tot de vraag *‘Is dat niks voor jou?’* Aanvankelijk in een combinatiefunctie, maar sinds 1994 mag Korf zich KAM-coördinator noemen.

Stafafdeling

Bij KWS is de coördinatie van alles wat met kwaliteit, arbeidsomstandigheden en milieu te maken heeft als een volwaardige stafafdeling ingebed in de totale bedrijfsorganisatie. Roel Korf werkte oorspronkelijk in één van de regio's, maar huist thans – ten minste één dag per week – op het hoofdkantoor in Utrecht. Hij maakt daar deel uit van het team van vier functionarissen die landelijk opereren en samen het centrale steunpunt vormen voor de KAM-coördinatoren in de negen districten. Korf is een gedreven man en er is maar één methode om hem in zijn woorden-

stroom te stuiten: domweg in de rede vallen onder het mom dat het anders niet bij te houden is... Strikt genomen kun je hem geen wegenbouwer noemen, maar hij heeft zich inmiddels wel heel wat eigen gemaakt. *“Dat moet wel. Wij moeten signaleren, registreren en bewaken; dat kun je alleen goed doen, als je weet waar de knelpunten kunnen zitten. Dat kan gaan om afzettingen bij werk in uitvoering, maar ook transport van gevaarlijke stoffen of met de inrichting van het werkvak.”*

Kwaliteit

‘Rechthouders’

Het vermoeden zou kunnen rijzen dat er op de KAM-afdeling nogal wat boemannen rondlopen. *“Nee, dat beslist niet. Ze noemen ons soms schertsend de rechthouders van het bedrijf en dat is meer een eretitel dan een scheldwoord. Dat bereik je alleen als je niet alleen controleert, maar ook motiveert. Daarom verzorgen we ook interne cursussen. Je moet er op alle plekken van overtuigd zijn dat het nuttig en noodzakelijk is. Wij geloven erin en dat moeten we ook op anderen overbrengen.”*

Zeilen

Een drukke baan, maar toch ook een hobby? Korf is getrouwd en heeft twee kinderen die zijn aandacht vragen. *“Daarnaast is zeilen en varen de lust in mijn leven. Nee, nog geen eigen boot. Ik heb al wel de tekeningen.”*

Straatwerk blijft boeien

Het werk van de KAM-coördinator

Toegevoegde waarde aan het eindproduct

Hygiëne

Arbeidsomstandigheden

Een kleine tien jaar geleden had nog niemand ervan gehoord: de KAM-coördinator. Er waren er natuurlijk bij de wegenvbouwbedrijven wel mensen die zich bezig hielden met kwaliteit(K), arbeidsomstandigheden(A) en milieuzaken(M), maar de structurele aanpak dateert van de laatste jaren. Momenteel heeft elk zich respecterend bedrijf één of meer KAM-coördinatoren in dienst en bij de grotere concerns is het raamwerk zelfs als een zelfstandige stafafdeling ingebed in de totale organisatie.

Het laat zich echter verstaan dat wie technisch het klappen van de zweep min of meer kent, een voorsprong heeft.

Registreren, bewaken en informeren

Drie basiskennmerken liggen ten grondslag aan het werk van KAM-coördinatoren: registreren, bewaken en informeren. Dus: niet zelf doen, maar bijhou-

den, controleren en aangeven wat anderen in de organisatie te doen hebben of hebben gedaan. Dat alles op het gebied van zowel kwaliteit als arbeidsomstandigheden en milieu. Op zich zelf zijn dat afzonderlijke zorggebieden, maar ze grijpen sterk in elkaar. Het is dus niet zo vreemd dat ze onder een noemer worden gebracht.

Het KAM-handboek vormt daarbij de 'bijbel', niet alleen voor de KAM-medewerkers, maar ook en vooral voor al degenen die het eigenlijke werk uitvoeren. Op elke werkplek dient het handboek aanwezig zijn. Het is in de eerste plaats een naslagwerk waarin het totale productieproces wordt beschreven en waar de verantwoordelijke functionaris ter plaatse kan nagaan 'hoe zit het ook weer?'.

De drie elementen in het KAM-werk zijn uiteraard te onderscheiden, maar het overzicht van het takenpakket leert dat

ze alle drie in vrijwel elke fase van het productieproces aan de orde komen. Dat begint al bij het treffen van voorzieningen in de voorbereidingsfase van een project en eigenlijk ook al voordien, omdat aan allerlei maatregelen op het gebied van kwaliteit, arbeidsomstandigheden en milieu veelal een prijskaartje hangt.

Kris-kras door de drie aandachtsgebieden valt hierbij te denken onder meer het opstellen van een Veiligheids- en Gezondheidsplan, het kwaliteitsplan als uitvloeisel van het gehanteerde kwaliteitssysteem, andere wettelijke bepalingen op het gebied van ruimtelijke ordening en milieu en uiteraard de ARBO-wetten. Een KAM-coördinator wordt geacht van al deze onderwerpen op de hoogte te zijn en met name ook te anticiperen op nieuwe ontwikkelingen in de wet- en regelgeving. Niet zozeer

Bezoek aan de bouwplaats

om ze zelf praktisch uit te voeren, wel om anderen in de organisatie op het goede spoor te zetten. De abstractie van deze opsomming mag niet de indruk wekken dat KAM-coördinatoren een soort wetsdienaren zijn die van achter een bureau hun werk verrichten. Het gaat in het bouwbedrijf om de praktijk en derhalve om de feitelijke invulling van wat aan regelingen en voorschriften aan het papier is toevertrouwd. Dat kan gaan over het vervoer van gevaarlijke stoffen, over de hygiëne in de bouwkeet, de aanwezigheid van toiletten en verbandmiddelen, de telefonische bereikbaarheid, maar ook over afzettingen van de werkvakken. Nogmaals gezegd: de KAM-coördinator hoeft er niet zelf voor te zorgen, maar wel erop toezien dat het gedaan is of wordt door degenen die daarvoor in de organisatie zijn aangewezen.

Kenniscentrum

De dagindeling van een KAM-coördinator kan sterk uiteenlopen. Hij heeft altijd enkele projecten tegelijk onder zijn hoede, die hij met een zekere regelmaat bezoekt. Meestal zal hij slechts enkele dagen per week achter zijn bureau te vinden zijn. Daar ontvangt hij wel de controlelijsten die de uitvoerders hebben ingevuld en waaruit valt af te leiden of alle meet- en ijkpunten de gewenste aandacht hebben gekregen. Daar vindt ook het overleg met eventuele collega's plaats. Op andere dagen is hij op de verschillende projecten te vinden, hetzij om op locatie na te gaan of alles klopt hetzij om op verzoek van de uitvoerder of een andere functionaris van advies te kunnen dienen.

In grotere organisaties is de KAM-coördinatie zowel op districts- als op centraal niveau geregeld. Vanuit de districten worden de verschillende locaties bediend en vervolgens onderhouden de districten de verbindingen met de landelijke staf en omgekeerd. De landelijke staf ziet erop toe dat in de gehele organisatie de neuzen voortdurend in dezelfde richting staan. Ze fungeert als een kenniscentrum, ontwikkelt op basis van die kennis de (papieren) plannen en geeft de directie de gewenste beleidsadviezen. Ten slotte wordt deze afdeling ingeschakeld bij meer complexe projecten.

Motiveren

Een bewakende – of zo men wil controlerende – taak kan gemakkelijk leiden tot zo iets als een interne politiedienst. Als dat al het geval is, verdient het uiteraad de voorkeur dat de medewerkers de KAM-coördinator beschouwen als een 'oom agent'. Dus betrokken bij de mensen en hun werkomstandigheden. Dat is niet te bereiken door alleen maar te ope-

ren in de gebods- en verbodssfeer. Daarom worden op de locaties maandelijks zogenoemde 'toolboxmeetings' gehouden, waar de uitvoerder – dus niet de KAM-medewerker – de medewerkers bijpraat en instructies geeft over alles wat met kwaliteit, arbeidsomstandigheden en milieuaspecten te maken heeft. Ingevolge de VCA-certificering (Veiligheids Checklijst Aannemers) is dat ook verplicht, maar het gaat er dan nog om dat de mensen de zin daarvan inzien.

Persoonlijke beschermingsmiddelen

Dat laatste is ook te bereiken met interne cursussen waar de KAM-coördinatoren de aangewezen mensen zijn om anderen in het bedrijf het hoe en waarom van allerlei maatregelen en voorzieningen duidelijk te maken. In een soort cyclisch proces geeft de KAM-coördinatie nogal wat toegevoegde waarde aan het adagium dat de aannemerij sinds jaar en dag hanteert: tegen een redelijke prijs een goed stuk werk leveren dat in alle opzichten de toets der kritiek kan doorstaan.

De weg tot KAM-coördinator

Milieu

Jongens- en meisjesdromen over wat ze later willen worden, zullen er altijd zijn. Ze zijn er door de decennia heen geweest en veranderen alleen door de opkomst van nieuwe beroepen. Te verwaarlozen is echter de kans dat jongeren ooit zullen zeggen 'Ik wil KAM-coördinator worden.' Sterker nog, er bestaat niet eens een vakgerichte reguliere opleiding. Dat laatste is overigens wel te begrijpen; er zijn legio beroepen waarvoor je niet vakgericht kunt studeren. Bovendien zijn er allerlei branches waar coördinatoren op het gebied van kwaliteit, arbeidsomstandigheden en milieu aan de slag kunnen. Wet- en regelgeving maken het vrijwel onontkoombaar voor bedrijven om een of meer mensen in dienst te hebben die alle KAM-zaken registreren, bewaken en begeleiden. De (asfalt)-wegenbouw maakt er sinds enkele jaren serieus werk van, waarbij – het zij ten overvloede opgemerkt – ook de niet-productieve afdelingen eraan moeten geloven. Kwaliteitszorg in optima forma.

Staffunctie

Een KAM-coördinator vervult een staf-functie en zal daarom voldoende gezag moeten hebben om dwars door alle linies heen te kunnen opereren. Zowel de werkvloer als het management vormen zijn gesprekspartner. Dat betekent dat hij (of zij!) nogal wat in zijn mars moet hebben om op de gewenste niveaus te kunnen communiceren. Een opstap vormt het middelbaar of liever nog hoger beroepsonderwijs. Daar doet zich dan een eerste keuze voor omdat de student voor de vraag staat in welke richting hij een loopbaan wil opbouwen. Binnen het raam van de wegenbouw ligt dan uiteraard de civiele techniek voor de hand. De vraag rijst of

vakkennis noodzakelijk is. Niet per se, maar het verdient wel veel voorkeur. Gedetailleerde kennis van bijvoorbeeld asfaltmengsels is niet nodig maar technisch inzicht en kennis van achtergronden zijn wel belangrijke condities om te kunnen beoordelen waar in het productieproces de kritische punten liggen. Een gebiedende, zij het ongeschreven eis, is wel dat de KAM-coördinator affiniteit heeft met de branche waarin hij werkt, zoals dat trouwens ook voor andere beroepen geldt.

Eigen initiatief

Wie in de wegenbouwbranche wil werken en het zoekt in de richting van kwaliteitszorg in de breedste zin van het woord, kan het best eerst een paar jaar meelopen met het 'gewone' werk. Dus ook met beide benen in het zand of in de klei of als asfaltafwerker achter de spreidmachine. Tegelijkertijd zijn er voldoende mogelijkheden om cursussen op

het gebied van kwaliteitszorg, arbo- en milieuzaken te volgen. Belangrijk in dit verband is de post-HBO-cursus 'hogere veiligheidskunde' die gedurende twee jaar een pittige portie studie met zich brengt en wordt afgesloten met een scriptie. Zelfstudie blijft altijd geboden om bij te blijven op het gebied van de wet- en regelgeving en in het bijzonder het certificeringswerk. Wie de beschrijving van het werk van KAM-coördinatoren volgt, zal beseffen dat er ook niet-beroepsgebonden eigenschappen worden gevraagd. Inzicht in bedrijfsorganisatorische aspecten is er daar één van, maar nog voornamer is het vermogen om constructief met mensen om te gaan. Sommige mensen krijgen dat van nature aangewaaid, maar wie niet zo in elkaar steekt, hoeft niet te wanhopen. Er zijn voldoende cursussen om de techniek en de tactiek van het communiceren onder de knie te krijgen.

Inspectie kwaliteit grond

Voor meer informatie over opleidingen:

Infra opleidingscentrum SBW
T 0341-436800
F 0341-436999
E info@sbwinfra.nl
www.sbwinfra.nl

Voor meer informatie over asfalt:

VBW-Asfalt
Postbus 68
3621 BR Breukelen
E info@vbwasfalt.nl
www.vbwasfalt.org